

Welkomn til små og stouer, unge å gamle å åll jerander. Ettersom wi æ nauen sønderjye dæ boer heær i omrod og æ nærhee, så æ æ blevn beth om å holl æ båltahl heær i javten å sønderjysk o' det er heær i æ forbindelse med æ 100 års jubilæ for æ gjenforening.. Hwis æ no var jær, så vill æ got nok be om, at det blev holt å et mål wi åel ku' forstejr – hva sæjr I te det?

Nå, men jeg må jo så sige tak for invitationen til at holde en lille bårtale her på selveste Sct. Hans aftenen midt i den nedadgående kurve for Corona epidemien.

For jer der har lidt svært ved høre, hvad der bliver sagt – kan jeg oplyse, at talen senere bliver lagt op på Borgerforeningens hjemmeside.

Jeg blev meget benovet over, at nogen pludselig pegede på mig til at skulle holde årets bårtale. Først fik jeg blusende **røde** kinder, dernæst **sved** på panden og i skæbnens øjeblik kom jeg til sidst, til at sige JA til denne udfordring.

Jeg har ellers altid lovet mig selv, at Sankt Hans aftener bare var et sted, hvor jeg kunne stå ved bålet og nyde den gode stemning sammen med venner, familie og gode naboer. Altså ren hygge. Det skal det selvfølgelig også være her i aften.

Over alt i landet samles nu i disse timer børn og unge, voksne og gamle og andet godtfolk

- 1) for at nyde bålet
- 2) for at se heksen gå til i flammerne
- 3) og ikke mindst at hylde landet med Drachmanns smukke midsommervise "*Vi elsker vort land*"

Jeg oplever det som en udpræget dansk aften, og jeg glæder mig over at være en del af idyllen – nyde en af de lange lyse aftener og korte nætter.

Jeg tror mange, ligesom jeg, føler, at det er selveste danskheden, vi fejrer.

Men når sandheden skal frem, er Sankt Hans' oprindelse ikke spor dansk. Vi er slet ikke dem, der har startet traditionen. Bare navnet Sankt Hans – er Johannes døberen – som blev født et ½-år før Jesus (derfor fester vi her midt på året den 23. juni). Vi er altså helt tilbage til Jesu fødsel og Israel for over 2000 år siden.

Midsommeren, som naturfænomen er nordeuropæisk. De lyse dage og nætter fejres overalt i Skandinavien, England, Irland og sågar i Østrig!

Sankt Hans er så sandelig også et levn fra de hedenske skikke, hvor årets korteste dag, [vintersolhverv](#), og årets længste dag, [sommersolhverv](#), blev fejret.

Heksen på bålet er derimod en tysk tradition. Det er derfor, vi sender heksen til Bloksbjerg en gang om året. For Bloksbjerg ligger i Tyskland. Nogle sendes dog til Hekla på Island (***som ifølge folketroen var indgangen til Helvede***) – heraf stammer også udtrykket, "*Det går helt ad hekkenfeldt til*".

Det vil altså sige, at når vi har sagt Sankt Hans, bål og heks og kigget os selv tilbage over skulderen, så har vi allerede været i Mellemøsten, Tyskland og flere steder i Skandinavien. Og produktet er det ypperste i det, vi kalder dansk kultur – det danske særpræg og Danmark, når det er allerdejlignst!

Men oprindelsen er altså ikke spor dansk. Vi har hugget med arme og ben fra andre dele af verden og dermed skabt noget, der er helt specielt dansk. Og det er absolut ikke det eneste, vi har gjort det.

Vi har **ikke** engang opfundet demokratiet eller velfærdsstaten. Vi har altid søgt det bedste i vores omgivelser, taget det til os og fordansket det. **Den metode synes jeg ærlig talt, vi skal fortsætte med. Det er en rigtig god model.**

Danskernes tradition for at brænde rigtige hekse går tilbage til **1540**, hvor den første officielle heksebrænding fandt sted.

Heksene var ikke helt almindelige mennesker. Det var personer, som man mente besad **overnaturlige eller onde kræfter**, og som derfor kunne være skyld i alverdens ulykker: F.eks. at køerne ikke kunne give mælk eller endnu værre: at øllet blev dårligt.

Og hvem kan så være skyld i sådanne alvorlige ulykker? Det kan selvfølgelig kun være en **kvinde!!!**

For god ordens skyld vil jeg lige indskyde, at jeg helst ser, at vore damer forlader stedet til fods og ikke på kost!

I dag er der mange, der mener, at heksen er EU. At EU er sådan en særlig ondskabsfuld heks, der render rundt og generer alle os danskere. Og forhindrer os i at leve lykkeligt.

Vi vælger dog selv, hvordan vi fejrer Sankt Hans. **I tyverne** besluttede man at overtage heksebrændingen fra Tyskland og bruge den i vores egen midsommer tradition. Og sådan har vi fejret den lige siden.

Måske er det en tradition, der med tiden vil ændre sig, og at **fokus bliver bålet** i sig selv, som det er i Sverige og Norge.

Måske beslutter vi ligesom i Sverige, at Sankt Hans altid skal fejres på en lørdag, så alle kan deltage i den lange lyse nattefest.

– **Helt ærligt.** Det er egentlig ganske **surt**, når Sankt Hans er en tirsdag!

– Måske burde vi rykke Sankt Hans frem til den rigtige midsommer – som er den 21. juni – to dage før – det er faktisk **årets længste dag** og dermed den rigtige midsommeraften. Den fejrer de på denne dag i England og Irland.

Alle traditioner ændres og tilpasser sig tiden. Noget går tabt, andet kommer til. Det afgørende er, at vi skaber os nogle traditioner – som binder os sammen både som familie og som land.

Og at vi fortsat udvikler vores fællesskaber, så de passer til den tid, vi lever i.

Hvad enten vi vil det eller ej, befinder vi os nu i den globale landsby. Verden hænger sammen på en anden og ny måde, og **Danmark** er en del af denne verden. Vi kan vælge at isolere os. Kort sagt omgive os med pigtråd. Det gør de mange steder i USA, fordi de er bange for, at der kommer nogen og stjæler deres rigdomme.

Eller vi kan også vælge at være **åbne og udadvendte** og søge at påvirke de andre.

- 1) At spille sammen med de andre.
- 2) At samarbejde med de andre.

Det er helt sikkert den vej, jeg synes, vi skal vælge.

Danmark kan ikke fungere som en isoleret ministat.

Udviklingen i omverdenen – især hos vore naboer i Europa – har jo altid været afgørende for en stor del af Danmarks fremtid.

Det har gjort os stærke og rige. Danmark har også altid været et åbent land, der er meget afhængig af samhandel og samvær med andre. Det må vi ikke sætte over styr – og slet ikke i disse **Corona tider.**

Vi skal fortsat være åbne og gæstfrie. Også når det gælder om at hjælpe mennesker i nød.

Ellers ender vi som et **fattigt folkefærd** midt i al vores materielle velstand – mobilitet, internet som et lille forskrækket **frilandsmuseum**, hvor vi kan gå og glo på hinanden uden nogen som helst form for fysisk samvær.

Kultur i form af holdninger er netop dynamisk, og kan kun overleve, hvis den hele tiden bliver presset og påvirket.

Lukker vi en kultur inde, vil den langsomt dø hen. Så, kun ved at udvide og udvikle danskheden, kan vi bevare den.

Der kunne siges meget mere om **Sankt Hans**, men nu vil jeg gå over til et andet emne, som ligger mig meget på sinde og bekymrer mig en hel del. Måske også fordi jeg efterhånden hører til en forhenværende generation.

Mobiltelefoner og nærvær.

Jeg vil nu sige noget om tiden, hvordan vi skal passe på, at tiden ikke bare suser forbi os og pludselig så er livet forbi.

Vi skal være opmærksomme på, hvad vi bruger tiden på, og i særdeleshed være gode til at prioritere tiden.

Det kan være meget forskelligt, hvad der er vigtig for den enkelte, og dermed hvad vi ønsker at bruge tiden på. Der er ingen opskrift eller patent, det er og bliver dit eget valg.

Men hvorfor er det så vigtigt at have fokus på tiden, jo det hele går så stærkt i dag, og blandt andet derfor er det også så svært, at få folk til at deltage i frivilligt socialt arbejde.

Ta' nu bare vores egen Borgerforening her i Ravnstrup eller nogle af de andre foreninger her i byen. Alle har travlt, stress er blevet en folkesygdom. Det er vigtigt med tid til hinanden og vigtigt med tid til at udvikle vores netværk.

Jeg synes dog, det i vid udstrækning er lykkedes for os borgere her i Ravnstrup at komme et godt stykke hen ad vejen.

Vi har et velfungerende **Forsamlingshus** med masser af fine arrangementer med stort fremmøde. Vi har en stabil og idérig **Borgerforening** med flotte initiativer og idéer, der er og bliver ført ud i livet, som f.eks. her i aften.

Vi har nogle **landsbypedeller**, der udfører et eminent flot stykke arbejde for byen og flere andre kan nævnes.

Vi har langt om længe fået en **hjertestarter** til byen, hvilket vi kan takke Peter Hellerup for.

Vi er en integreret del af **Viborg Landsby Sammenslutning** og har senest sat vores præg på "**Turist i egen kommune**".

Men der er stadig store udfordringer – vi vil gerne have etableret en cykelsti fra Ravnstrup til Viborg – det kan ikke gå hurtig nok. Vi har et gammelt **faldefærdigt mejeri** – kan vi gøre noget her? Mange byer har borgerhuse med integrerede muligheder for sportsaktiviteter – hvad har vi her i Ravnstrup?

I dag har næsten alle familier en **mobil telefon**. Mange familier har endog flere telefoner. En del af de telefoner er iPhones og Smartphones – og allesammen med adgang til Internettet.

Uanset hvor man er, og hvad man laver, kan man **ringe, sms'e og mms'er** til hinanden på godt og ondt.

Yderligere kan man gå på nettet, gå på Facebook, og andre sociale medier, som kan være en rigtig forbandet **tidsrøver**.

Vi tjekker **mails** dag og nat, både privat og arbejdsmæssigt. Hvorfor?

Jeg siger på ingen måder, at det er dårligt med mobiltelefoner, og adgang til sociale medier. Jeg vil bare gerne have folk til positivt at tage stilling til, hvor meget det må fylde i deres hverdag.

***)** Det må aldrig udvikle sig til, at vi ikke er nærværende overfor vores børn, familie og venner, ikke ka' deltage i møder, ja som f.eks. her i aften.

....**Arne ringer på min mobil....31 40 99 83:-)**

Her havde vi et konkret eksempel på, at det er vigtigt at have en holdning til mobiltelefoner. Man skal være god til at sætte den på lydløs eller slukke helt for den. **Man skal ikke være slave af sin mobiltelefon.**

Vi burde derfor have nogle politiske regler for brug af telefoner. Vi har jo de seneste 3 måneder **haft regler for**, hvad vi må og ikke må under Coronakrisen. Så kan vi vel også godt indføre nogle **sunde og etiske regler** for brug af mobiltelefoner.

F.eks.: at vi ikke bruger dem, når vi spiser, er på arbejde, eller til møder og festlige sammenkomster.

Mit budskab skal være, **brug den ny teknologi med fornuft og omtanke.**

Jeg ved udmærket godt, at vi ikke kan undvære brugen af den nye teknologi, men det må bare ikke tage overhånd, og gå ud over vores nærvær.

Vores telefoner bliver tværtimod mere og mere uundværlige, og i dag er vores **dankort** stort set ved at udgå og blive en integreret del af vores telefon, så vi kan betale endnu flere steder med telefonen.

Jeg er dog klart bevidst om, at telefon er uundværligt for nogle erhverv, **f.eks., landmænd** med store produktion af grise, kyllinger, mink osv. de har alarm på deres strøm, vand og hvad ved jeg. Uden telefonen ville de være bundet endnu mere til at blive hjemme for at overvåge bedriften.

I "gamle dage" ... når vi taler om teknologi ... og det er kun små 10 år siden, så var det typisk sådan, når man sad i venteværelset hos tandlægen, lægen, eller sad i bussen eller toget, ja så sad folk og snakkede, læste aviser eller ugeblade, **men i dag** sidder mange med deres telefoner, skyper, læser og skriver mails, SMS'er, MMS'er, ser film, spiller computerspil, hører musik osv.

Derfor er det så uhyre vigtigt at få opbygget en kultur med normer for, hvordan vi agerer i forhold til hinanden med vores telefoner, sådan at vi stadig er nærværende og til stede i nuet.

Der har på Facebook kørt en lille historie.

Et barn siger til sin mor, uha Mor jeg vil så gerne være din telefon, hvorfor dog det min skat, spørger moderen, jo fordi så ville du **holde mig i hånden** næsten hele tiden **og se på mig** – det er jo virkelig tankevækkende – ikke sandt?

Det må ikke lyde som om jeg er modstander af tlf. og ny teknologi, tværtimod, jeg har selv været i IT-branchen siden 1971

(nu næsten 50 år) og fulgt den løbende udvikling på tætteste hold, og selvfølgelig har jeg da selv én af de nyeste, som jeg er utrolig glad for.

Det jeg gerne vil, er, at vi skal have fokus på, at det er os, som styrer telefonen og ikke omvendt.

Det er en forudsætning, at vi kan se problemet, ellers kan vi ikke ændre vores adfærd.

Jeg prøver at være bevidst om nærvær i de sammenhænge jeg færdes i, så godt som det er muligt, og mit budskab i aften er:

Brug den ny teknologi med fornuft og omtanke

Pas på tiden og vær nærværende

”Det kræver nemlig tid, at få øje på livet”

.

Nu? da vi her i aften har en **heks iblandt** os – så lad os holde traditionen i hævd, sende hende til Bloksbjerg. Så vi skal have tændt bålet imens vi nyder og synger Drachmanns smukke midsommervise: "Vi elsker vort land". eller senere . . .

Med disse ord mange tak for jeres tålmodighed og opmærksomhed.

.

En gammel persisk legende, fortæller om en mand, der gik langs en strand. Han fik øje på en pose, og samlede den op. Der var sten i posen. Han brugte dem til at slå smut ud over vandet, hvor de én efter én – forsvandt ud i ligegyldigheden. Efter nogen vandring opdagede han, der kun var én tilbage. Han tog den op, så omhyggeligt på den, og opdagede i solens lys – at det var en **ædelsten**. Ædelstenene havde han – en for en – kastet ud i ligegyldigheden.

Legenden kan forklares sådan, at ædelstene er vore dage – vores tid – vi lader dem gå – de forsvinder i ligegyldighed, først når der er én tilbage, ser vi værdien.

For sent opdager vi, at det er vigtigt, vi vurderer, hvordan vi vil bruge vore dage – vores tid.

Dagen i dag er en mærkedag. Den er din, den er vores. Tag den, brug den, nyd den, **vi lever i nuet**, men ingen kender dagen før solen går ned. **Citat** fra sangen **Lyksalig, lyksalig hver sjæl, som har fred** af B.S. Ingemann 1841.

For dagen i går slap ud af dine hænder, og den kan ikke få andet indhold end det, Du allerede har givet den. **Det er historie.**

Dagen i morgen har du ikke noget løfte på. Du ved end ikke, om du kan regne med At råde over den. **Det er fremtiden.**

Men dagen i dag er det eneste, Du kan være sikker på. Den kan du fylde med, hvad du vil. Benyt dig af det. For i dag kan du leve. Dagen i morgen kan du kun tænke på.

Tid til livet.

Hvis vi f.eks. skal en tur til København, skal vi bare lige til Herning, fordi her begynder motorvejen, og så kan den ellers få 130 km i timen resten af vejen, det går stærkt, vi har travlt og vi kommer frem.

Havde vi nu modsat taget cyklen og kørt ud i vores dejlige nærområde her i Ravnstrup (f.eks. Finderup øvelsesterræn), ville vi have set utrolig mange ting, som man ikke havde set fra en bil, hørt fugle, set dyr og duftet naturen.

Man kan ikke afgøre, hvad der er mest rigtigt, kun at det er forskellige oplevelser, og op til os selv, hvad vi prioriterer.

Jeg tror ikke, der er ret meget, som er **sort eller hvidt**.

Vi skal bare give os tid til at få øje på livet.

Det kræver tid, at få øje på livet.

Peter havde ikke flere klip tilbage på buskortet, og han var ikke ligefrem typen, der kører "sort", så han gik.

Okay, det var nu heller ingen katastrofe, for vejret var godt, selvom det var midt om vinteren. "tid har jeg nok af", tænkte han, "og lektierne løber ingen steder!"

I januar – i solens lave modlys – gik Peter hen ad gaden med skoletasken på ryggen og hænderne begravet i dynejakkens lune lommer.

Hans øjne strejfer da helt tilfældigt et nøgent æbletræ i en have.

Sorte og krumme flettede grenene sig ind i hinanden, tegnede nogle **sælsomme fantasi-figurer** mod den blygrå himmel. Og midt i dette hav af mørke linjer hænger **et gammelt gult æble**.

Indskrumpet holder det krampagtigt fast i grenen. Peter standser op: gnider øjnene og glor. **Et æble midt i januar**. Et mirakel eller en tilfældighed?

Hans varme hænder rækker ud efter det, men det sidder for højt til at vi mennesker kan nå det.

Der er altid lidt frugt, der overlever os grådige mennesker.

I det samme bruser den gule bybus forbi bagved ham.

Hvis han havde siddet i den varme bus, havde han aldrig set det gule æble. "**Det kræver tid, at få øje på livet**", tænker Peter og sparker til en sten og går videre mod skolen.

*Nu, da vi har en **heks iblandt** os her i aften – så lad os holde traditionen i hævd, sende hende til Bloksbjerg. Så vi skal have tændt bålet imens vi nyder og synger Drachmanns smukke midsommervise: "Vi elsker vort land".*

Med disse ord mange tak for jeres tålmodighed og opmærksomhed og en rigtig god Sct. Hans aften til jer alle sammen.

Båltale ved Paul Erik Pedersen, Ravnstrup,

den 23. juni 2020